

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 188/2026-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej opatrovníčkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Zuzanou Stavrovskou, komisárkou pre osoby so zdravotným postihnutím, proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, odboru kriminálnej polície, 1. oddelenia vyšetrovania ČVS: ORP-535/1-VYS-TT-2022 Mk z 9. februára 2024, uzneseniu Okresnej prokuratúry Trnava č. k. 1Pv 414/22/2207-21 zo 7. júna 2024 a upovedomeniu Krajskej prokuratúry Trnava č. k. 1KTP 362/24/2200-4 zo 17. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 26. februára 2025 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv garantovaných v čl. 2 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 10, čl. 17 a čl. 22 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní uvedenými z záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznať jej nemajetkovú ujmu.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka trpí závažným duševným ochorením a 14. júla 2021 bola pre akútny psychotický stav prevezená záchrannou službou za prítomnosti príslušníkov Policajného zboru na psychiatrické oddelenie Fakultnej nemocnice Trnava (ďalej len „nemocnica“). V uzamknutej sieťovej posteli a fixovaná popruhom na rukách a nohách na zamknutom oddelení, ktoré je pod kamerovým

systemom, spôsobila 23. júla 2021 požiar, v ktorého dôsledku utrpela ťažké popáleniny 3. stupňa s trvalými následkami. V súvislosti s avizovanou situáciou sa 2. februára 2022 so žiadosťou o pomoc obrátila na komisárku pre osoby so zdravotným postihnutím matka sťažovateľky (medzičasom obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, pozn.).

3. Komisárka podala po vykonanom šetrení trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že trestne zodpovedná osoba v presne nezistenom čase v období od 14. júla 2021 do 23. júla 2021 na uzavretom psychiatrickom oddelení v budove nemocnice porušila povinnosti vyplývajúce jej zo zamestnania, následkom čoho sa sťažovateľka nezisteným spôsobom dostala k zapalovaču, ktorým 23. júla 2021 (za okolností špecifikovaných v trestnom oznámení na izbe psychiatrického oddelenia, do ktorej bola samostatne umiestnená a fixovaná na lôžku, tesne po aplikácii elektrokonvulzívnej liečby) podpálila matrac postele a posteľnú prikrývku, následkom čoho došlo k vznieteniu a rozšíreniu požiaru na ochranné lôžko a súčasti, čím sťažovateľka utrpela popáleniny 3. stupňa s trvalými následkami. Avizované trestné oznámenie bolo uznesením vyšetrovateľa z 31. mája 2022 podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté. Uznesením dozorovej prokurátorky z 13. septembra 2022 bolo zmienené uznesenie s poukazom na § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušené a vyšetrovateľovi bolo uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

4. Uznesením vyšetrovateľa z 30. septembra 2022 bolo vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe. Trestné stíhanie bolo uznesením vyšetrovateľa z 28. decembra 2022, ktoré obstálo aj v sťažnostnom prieskume, s poukazom na § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku zastavené s odôvodnením, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

5. Po zastavení trestného stíhania komisárka požiadala Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky o vykonanie dozoru. Následne vyšetrovateľ na záväzný pokyn okresnej prokuratúry vydaný podľa § 230 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku postupom v zmysle § 199 ods. 1 Trestného poriadku uznesením z 18. decembra 2023 vo veci opätovne začal trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona na tam objektivizovanom skutkovom základe.

6. Napadnutým uznesením vyšetrovateľa bolo trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku opätovne zastavené s odôvodnením, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Sťažnosti komisárky a sťažovateľky boli uznesením okresnej prokuratúry podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnuté ako nedôvodné. Následnou žiadosťou podanou na základe príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz“) sa komisárka domáhala zrušenia uznesenia vyšetrovateľa, uznesenia okresnej prokuratúry, ako aj riadneho vyšetrenia veci. Upovedomením bolo komisárke v podstatnom notifikované, že uznesenie vyšetrovateľa a uznesenie prokuratúry sú vecne správne, zákonné a v potrebnom rozsahu aj odôvodnené.

III.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka nesúhlasí s opätovným zastavením trestného stíhania vedeného pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. V dôsledku ňou spôsobeného požiaru pre tvrdené zanedbanie dôležitej povinnosti vyplývajúcej zdravotníckemu personálu zo zamestnania (ktorej súčasťou bola aj kontrola a dohľad nad pacientmi so závažnými diagnózami) utrpela popáleniny 3. stupňa, ktorým iba so šťastím nepodľahla. Orgány činné v trestnom konaní sa nevyrovnali s tým, či obmedzovacie prostriedky boli vo vzťahu k sťažovateľke použité v súlade s vtedy aplikovateľným odborným usmernením Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky k používaniu obmedzovacích prostriedkov u pacientov v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich psychiatrickú starostlivosť č. 13787/2009-OZS z 27. mája 2009 (ďalej len „usmernenie“). Keby sťažovateľka nebola uzavretá v sieťovej posteli, fixovaná a zároveň uzamknutá v izbe bez dozoru (pričom kľúč mala mať len jedna zdravotná sestra), aj napriek schovanému zapalovaču by mohol zdravotnícky personál zasiahnuť rýchlejšie. Adekvátna odpoveď nebola poskytnutá ani na námietku nedodržania základných bezpečnostných a protipožiarnych opatrení. Pokiaľ ide o nedostatok účinnosti vyšetrovania, v konaní mohla byť vypočítaná aj samotná sťažovateľka, pričom pozornosť nebola venovaná ani námietke nezaznamenania použitia obmedzujúcich prostriedkov do zdravotnej dokumentácie sťažovateľky. Orgány činné v trestnom konaní mohli vykonať aj ďalšie dôkazy na objasnenie veci a odstránenie rozporov. Napokon, v trestnom konaní nebolo prihliadnuté na mnohé argumenty sťažovateľky, avšak ona sama bola rozoberaná s veľkou vážnosťou. Vyšetrovateľ opísal sťažovateľku ako ťažko zvládnuteľnú osobu, a tak necitlivo a stigmatizujúco zasiahol do jej súkromia. Sťažovateľka uzatvára, že celé trestné konanie bolo vedené spôsobom dehonestujúcim jej osobu a s úmyslom zbaviť zdravotnícky personál nemocnice trestnoprávnej viny, čo považuje za neprípustné.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením vyšetrovateľa a uznesením okresnej prokuratúry:

9. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci (m. m. napr. II. ÚS 545/2024, III. ÚS 122/2024). Ústavný súd preto nemá právomoc preskúmať uznesenie vyšetrovateľa, keďže ho na základe sťažností sťažovateľky a komisárky

preskúmala okresná prokuratúra, ktorá bola oprávnená a zároveň povinná poskytnúť ochranu právam sťažovateľky. Z obdobných dôvodov nie je v kompetenčnej dispozícii ústavného súdu podrobiť prieskumu ani uznesenie okresnej prokuratúry. Toto uznesenie na základe žiadosti podľa príkazu spoločne s uznesením vyšetrovateľa preskúmala krajská prokuratúra, ktorá poskytla ochranu ľudským právam a základným slobodám sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky upovedomením:

10. Ústavný súd programovo uvádza, že odôvodnenia procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva orgánov verejnej moci (v danom prípade vyšetrovateľa, okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry, pozn.) nemožno posudzovať izolovane, pretože konania, z ktorých predmetné akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania aktov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného právno-aplikačného procesu (m. m. III. ÚS 397/2023, III. ÚS 122/2024). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť uznesenia vyšetrovateľa, uznesenia okresnej prokuratúry a upovedomenia pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v nevyhnutnej spojitosti. Ústavný súd pritom prihliadol aj na odôvodnenie uznesenia vyšetrovateľa z 28. decembra 2022. Hoci bolo trestné stíhanie po jeho prvotnom zastavení opätovne začaté, účelom ďalšieho procesného postupu malo byť v zmysle pokynu okresnej prokuratúry došetrenie veci (doplnenie dokazovania), a nie vecné spochybnenie už vykonaných dôkazov.

11. Prvá sťažnostná námietka súvisí s nerešpektovaním usmernenia regulujúceho aplikovanie obmedzovacích prostriedkov u pacientov v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich psychiatrickú starostlivosť. Sťažovateľka uvádza, že obmedzovacie inštrumenty je možné použiť výnimočne, na nevyhnutnú dobu a iba v prípade, ak pacient svojim správaním ohrozuje seba a svoje okolie. Dôvodom obmedzenia pacienta nesmie byť zľahčenie zdravotnej starostlivosti či bežný nepokoj pacienta. Použitie obmedzovacích prostriedkov sa považuje za krajné riešenie tam, kde je to nevyhnutné na ochranu pacienta, ostatných pacientov, vecí a osôb v okolí pacienta a personálu psychiatrického zariadenia. U každého pacienta je potrebné zvážiť použitie čo najmiernejšieho a najvhodnejšieho obmedzovacieho prostriedku. Po použití takých prostriedkov ošetrojúci lekár prejedná s pacientom dôvody a potrebu obmedzenia. Avizované mechanizmy je možné použiť iba vtedy, ak sú iné možnosti vyčerpané. Obmedzený pacient musí byť v pravidelných intervaloch kontrolovaný, čo najviac chránený pred rizikom zranenia, zabezpečený, aby nedochádzalo k dehydratácii, podvýžive, podchladeniu a preležaninám, pričom mu musí byť umožnené vykonanie osobnej hygieny a toalety. Obmedzovacie prostriedky musia byť použité len na najkratšiu dobu a pri kontrolách je potrebné vždy prehodnotiť nevyhnutnosť ich ďalšieho použitia.

12. Ústavný súd so zreteľom na závery orgánov činných v trestnom konaní, podľa ktorých imperatívny usmernenia v podstatných rysoch dodržané boli, zastáva názor o ústavnej udržateľnosti. Potrebné je poukázať na danosť výnimočných faktorov jednak subjektívnej, jednak objektívnej povahy. Subjektívne danosti súvisia so zdravotným stavom sťažovateľky, ktorá sa podľa zadovaných dôkazov v čase použitia obmedzovacích opatrení nachádzala vo fáze akútnej psychózy. V uvedenom stave majú pacienti podľa svedeckej výpovede primára oddelenia [REDAKOVANÉ] znalcami konštatované vymiznutie ovládacích a rozpoznávacích schopností.

██████████ je pritom sám (aj) súdnym znalcom pre odbor zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie. Konanie sťažovateľky bolo podľa jeho výpovede nepredvídateľné a vysoko rizikové. Sťažovateľka bola odklonená od reality, neprístupná žiadnemu dohovoru, ktorý bol v deň požiaru (23. júla 2021) opakovane použitý. Napriek usmerneniam zdravotníckeho personálu sťažovateľka opakovane behala po izbách iných pacientov, brala im veci a aj napriek adekvátnej psychofarmakoterapii bola nepokojná, požadovačná a rušivá. Sťažovateľka sa preto nenachádzala len v stave bežného nepokoja. Hodnotenie sťažovateľky v obsahovo obdobnom duchu vykonali z psychiatrického hľadiska lekári pri rannej vizite 23. júla 2021 (t. j. v deň požiaru), pričom práve toto hodnotenie (dekurz) podľa záverov okresnej prokuratúry legitimizovalo použitie obmedzujúcich opatrení (s. 5 uznesenia okresnej prokuratúry). Ak ide o objektívne faktory, nesporným je fakt, že v deň vzniku požiaru, teda v čase, keď bola sťažovateľka obmedzená, sa na chodbe nemocničného oddelenia vykonávala montáž klimatizačnej jednotky, pričom bolo otvorené okno bez ochrannej mreže. Na oddelení sa v tomto dôsledku nachádzali rôzne nástroje (aj ostré nástroje ako skrutkovač, kliešte a pod.) a aj osoby z externého prostredia (montážnici).

13. Na podklade koloritu uvádzaných okolností je preto ústavne udržateľný záver o tom, že použitie obmedzujúcich mechanizmov bolo vo vzťahu k sťažovateľke výnimočné a aplikovalo sa ako riešenie *ultima ratio*. Zdravotnícky personál primárne aplikoval miernejšie opatrenia (v podobe dohovorov a usmernení, a to aj v deň vzniku požiaru), ktoré však nevedli k požadovanému výsledku, a teda boli bez úspechu vyčerpané. Ak ide o možnosť umiestnenia sťažovateľky na inej izbe, neuniklo pozornosti ústavného súdu, že psychiatrické oddelenie má disponovať 11 izbami pacientov, ktoré sa nachádzajú na jednej chodbe a na jednom poschodí. Poddimenzovanosť kapacít však nemožno trestnoprávne relevantným spôsobom dávať za vinu zdravotníckemu personálu v zmysle zanedbania dôležitej povinnosti vyplývajúcej zo zamestnania (§ 158 Trestného zákona). Je preto logickým záver, že sťažovateľku nebolo možné presunúť inam než na jej izbu. Zároveň bola splnená požiadavka dodržania nevyhnutnej doby trvania obmedzení, keďže tieto mali byť použité len do úpravy zdravotného stavu sťažovateľky, prípadne do vykonania montáže klimatizačnej jednotky (s. 6 napadnutého uznesenia vyšetrovateľa). Niet pochýb o tom, že sťažovateľka behaním po izbách iných pacientov a privlastňovaním si cudzích predmetov mohla predstavovať ohrozenie ďalších osôb (nielen iných pacientov, personálu, ale aj montážnikov, ktorí sa v danom prípade nachádzali na oddelení z dôvodu umiestňovania klimatizácie) a vecí. Osobitne, ak ide o zdravie sťažovateľky, v trestnom konaní vyšlo najavo, že v deň vzniku požiaru boli na oddelení otvorené okná, pričom sťažovateľka sa už počas prechádzajúcej hospitalizácie na danom oddelení (21. septembra 2020) vyšplhala práve na mrežu okna oddelenia, následne spadla na chrbát a jej zranenia si vyžiadali traumatologické ošetrenie.

14. Ak ide o kombináciu viacerých obmedzujúcich opatrení, teda (i) fixáciu sťažovateľky popruhmi na rukách a nohách a (ii) umiestnenie sťažovateľky v sieťovanej posteli, ústavný súd poukazuje na záver orgánov činných v trestnom konaní o tom, že takú kombináciu usmernenie nevyučovalo. Z dokazovania vyplynula aj materiálna nevyhnutnosť dvojitého zabezpečenia, keďže použitie len jediného opatrenia (ochranného lôžka – sieťovanej postele) bolo vyhodnocované ako nedostatočné riešenie. Pacient bez ďalšej fixácie bol podľa empirických záverov lekárov schopný sieť rozpliesť a z lôžka utiecť. Ústavný súd len pripomína, že sťažovateľka sa podľa uvádzaných zistení z izby pred aplikáciou obmedzení aj reálne problematcky vzdalovala. Násobenie obmedzovacích prostriedkov preto nebolo nezmyselné, ako to predostiera sťažovateľka v rámci sťažnostnej

argumentácie, ale objektívne indikované. V súvislosti so splnením ďalších podmienok v zmysle usmernenia ústavný súd uvádza, že v danom prípade nebolo tvrdené, že by sťažovateľka trpela dehydratáciou, podvýživou, preležaninami či nedostatkom možností osobnej hygieny a toalety. Sťažovateľka nenamietala ani skutočnosť, že dôvody a potreba použitia obmedzovacích prostriedkov s ňou neboli *ex post* prejednané.

15. Nemožno prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľky o tom, že bola ponechaná bez dozoru, resp. kontroly zdravotníckeho personálu. Zo s. 6 napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry vyplýva, že zdravotnícki pracovníci nemali vedomie o tom, že sťažovateľka disponuje zapalovačom a tento nenašli ani pri vykonanej kontrole. V izbe, na ktorej bola sťažovateľka umiestnená, sa nachádzala kamera, ktorá zachytila konanie sťažovateľky. Z kamerových záznamov bolo vidieť, že sťažovateľka si zdroj ohňa ukryla sofistikovaným spôsobom do intímnych telesných dutín alebo pod posteľnú bielizeň. Išlo teda o ukrytie zapalovača na mieste, ktoré vo všeobecnom kontrolnom režime z dôvodu zachovania ľudskej dôstojnosti pacienta kontrolované byť nemôže (intímne telesné dutiny), alebo o ukrytie, ktoré vzhľadom na veľkosť zapalovača a možné miesta ukrytia v posteli nemohlo byť ani pri vyvinutí dôslednej kontroly odhalené. Sťažovateľka je fajčiarkou, ktorá pravidelne disponovala zapalovačom vydávaným jej na požiadanie, avšak prichádzala do kontaktu aj s inými pacientmi, ktorí mohli vzhľadom na miernejšie diagnózy zapalovačom disponovať permanentne. U sťažovateľky sa pritom vykonávala iba bežná všeobecná kontrola, pretože u nej neboli detekované samovražedné a sebadeštruktívne sklony, pri ktorých anamnéze by musela podstupovať hĺbkovú a dôslednú kontrolu. V tejto súvislosti je teda ústavne adekvátny zhrnujúci záver, podľa ktorého nebolo zistené žiadne protiprávne konanie v spojitosti s prípravou a aplikáciou obmedzujúcich prostriedkov. Pokiaľ ide o kontrolu sťažovateľky v stave jej fixácie, z trestného oznámenia komisárky vyplýva odkaz na zabezpečený kamerový záznam, t. j. že sťažovateľka bola kontrolovaná prostredníctvom kamerového záznamu. Požiar mal vzniknúť 23. júla 2021 o 14.25 h, pričom v bezprostrednej časovej nadväznosti troch minút (23. júla 2021 o 14.28 h) prišla do miestnosti ošetrojúca zdravotnícka pracovníčka, ktorá použitím hasiaceho prístroja hasila oheň a s pomocou iného ošetrojúceho pracovníka vytiahla fixovanú sťažovateľku z miestnosti. Z uvedených údajov, zhodnotenia časového sledu okolností a dozorovania (kontrolovania) sťažovateľky prostredníctvom kamier podľa názoru ústavného súdu nemožno usudzovať zanedbanie povinnosti náležitej kontroly obmedzenej sťažovateľky zo strany zdravotníckeho personálu nemocnice.

16. Druhá námietka sa upína na tvrdenie o nedodržaní základných bezpečnostných a protipožiarnych opatrení. Sťažovateľka uvádza, že ak by avizované opatrenia dodržané boli, nemusela utrpieť závažné poranenia. Ústavný súd v reakcii poznamenáva, že komisárka v značnom kontraste s podrobnou špecifikáciou predošlej námietky nijak nekonkretizovala, ktoré konkrétne bezpečnostné a protipožiarne predpisy, resp. aké ustanovenia predpisov o ochrane pred požiarom a predpisov o bezpečnosti osôb mali byť porušené v dôsledku nedodržania povinností zdravotníckeho personálu vyplývajúcich mu zo zamestnania. Preto nemožno dospieť ani k záveru o ústavnej nekonformnosti všeobecnejšie formulovaného záveru orgánov činných v trestnom konaní o neexistencii či nepreukaznosti porušenia určitej, bližšie nekonkretizovanej povinnosti. Povedané inak, sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nepredniesla výhrady založené na odkazoch na konkrétne pochybenia relevantné z pohľadu konkrétnych pravidiel protipožiarnych či bezpečnostných predpisov. Ústavný súd s poukazom na § 45 zákona o ústavnom súde viazaný dôvodmi ústavnej

sťažnosti preto nemá dôvod spochybňovať abstraktnejšie sformované závery orgánov činných v trestnom konaní. Je potrebné tiež pripomenúť, že ústavný súd v zmysle svojich kompetencií a pravidiel procesného postupu nemá podľa ústavy a zákona o ústavnom súde postavenie vyšetrovacieho orgánu, ktorý si sám vyabstrahuje a „dotvorí“ obsah podania tak, aby o ňom mohol rozhodnúť, za predpokladu, že tak neurobila samotná sťažovateľka (m. m. napr. IV. ÚS 579/2025).

17. Ak ide o tvrdenie o potrebnosti výsluchu sťažovateľky, ústavný súd najskôr odkazuje na závery uznesenia Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14Ps/3/2020 z 9. decembra 2021, ktorým bola sťažovateľka obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Išlo pritom o obdobie niekoľkých mesiacov po incidente (z 23. júla 2021), pričom obmedzenie sťažovateľky v spôsobilosti na právne úkony sa realizovalo v tesnej časovej nadväznosti pred tým, ako sa matka sťažovateľky podnetom z 2. februára 2022 obrátila na komisárku. Okresný súd sa v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sťažovateľku v súlade s § 243 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) pokúsil vypočúť, avšak ošetrujúca lekárka výsluch neodporučila vzhľadom na zdravotný stav sťažovateľky a jej agresivitu. Okresný súd na základe uvedeného od výsluchu sťažovateľky v zmysle § 243 ods. 2 CMP upustil a sťažovateľku iba vzhliadol. Pritom bolo zistené, že sťažovateľka je umiestnená v samostatnej izbe a pripútaná k posteli, pretože jej správanie bolo agresívne voči ošetrujúcim lekárom a zdravotným sestram. V čase vzhliadnutia okresným súdom pôsobila sťažovateľka zmätene, jej reč bola nezrozumiteľná a komunikácia ani spolupráca s ňou sa nedala riadne nadviazať. K námietke nedostatku efektívnosti a účinnosti vyšetrovania je potrebné poukázať aj na niektoré podstatné skutočnosti rozhodné pre zastavenie trestného stíhania podľa napadnutého uznesenia vyšetrovateľa z 28. decembra 2022. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že samotná matka sťažovateľky ako jej opatrovníčka po podaní trestného oznámenia komisárky pred vyšetrovateľom uviedla, že sťažovateľka trpí schizofréniou a je neschopná výsluchu. Tieto skutočnosti podľa názoru ústavného súdu dostatočne odôvodňujú neúčelnosť vypočutia sťažovateľky, na ktorú napokon s odkazom na znalecké závery a lekárske správy poukázala aj okresná prokuratúra.

18. V súvislosti s nepotrebnosťou vykonania ďalších dôkazných návrhov sa okresná prokuratúra vyrovnala tak, že rekonštrukcia udalosti by bola z povahy vyšetrovanej udalosti vylúčená. Navyše, rekonštrukcia je s poukazom na § 159 ods. 1 Trestného poriadku len subsidiárnym dôkazným prostriedkom aktivovaným v prípade, ak iné dôkazy vykonané v trestnom konaní nepostačujú na objasnenie veci (čo nebol tento prípad). Výsluchy spolupacientov, ambulantného psychiatra sťažovateľky a lekárov z kliniky popálenín nemali vzťah k predmetu dokazovania, teda k posúdeniu dôvodnosti použitia obmedzujúcich opatrení vo vzťahu k sťažovateľke v nemocnici a hľadaniu odpovede na otázku, či nedošlo k zanedbaniu dozoru nad sťažovateľkou práve v nemocnici. Osobitne, pokiaľ ide o dôkazné prostriedky s pôvodom na klinike popálením, kde bola sťažovateľke poskytovaná zdravotná starostlivosť po incidente, v danom prípade neostalo sporné, že sťažovateľka utrpela popáleniny. Tieto dôkazy by tak mohli mať vplyv na prípadnú inú právnu kvalifikáciu (do úvahy by mohlo prichádzať posúdenie sťažovateľkiných zranení ako ťažkej ujmy na zdraví) určitého trestno-právne relevantného konania. Nič by to však nemenilo na rozhodnutí, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené práve pre nedostatok akéhokoľvek trestno-právne relevantného konania, keďže v rámci stíhanej skutkovej podstaty nebol naplnený základný znak objektívnej stránky (protiprávnosť).

19. Takéto odôvodnenie sa ústavnému súdu nejaví ako abstraktné, a tým ústavne nekonformné, pretože nevykonanie avizovanej dôkaznej matérie nachádza oporu v konkrétnych dôvodoch špecifikovaných na okolnosti danej veci. Orgány činné v trestnom konaní uviedli, ktoré dôkazy vzali za podklad svojich záverov (výpovede matky sťažovateľky, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], svedkyne [REDAKOVANÉ], znalecký posudok [REDAKOVANÉ] a ďalšie listinné dôkazy konkrétne špecifikované na s. 4 napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry). Správne nie je ani sťažovateľkino tvrdenie o tom, že jej dôkazné návrhy boli uvedené iba príkladom a bolo úlohou orgánu činného v trestnom konaní doplniť vyšetrovanie takými prostriedkami, aké uzná za vhodné. Orgány činné v trestnom konaní s poukazom na § 2 ods. 10 Trestného poriadku postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Hoci dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti, z obsahu uznesenia vyšetrovateľa a uznesenia okresnej prokuratúry je zrejmé, že oba orgány považovali dovtedy zabezpečené dôkazy a obsah spisového materiálu za postačujúce pre rozhodnutie. Preto im nemožno vyčítať, že nevyhľadávali a nevykonávali ďalšie dôkazy.

20. Pokiaľ ide o námietku formálneho nezaznamenania použitia obmedzujúcich inštrumentov do zdravotnej dokumentácie sťažovateľky, ústavný súd nespochybňuje, že sťažovateľka túto argumentačnú líniu predostierala v skoršom konaní bez získania adresnej odpovede. Zároveň je však potrebné podotknúť, že orgán činný v trestnom nemusí dať odpoveď na každý argument, poznámku či pripomienku oznamovateľa. Nevyhnutné však je, aby rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty oznamovateľa a aby mu poskytlo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému. V danom prípade boli sťažovateľke dostatočne ozrejmene dôvody, pre ktoré bolo použitie obmedzujúcich opatrení nevyhnutné. Primárnou skutočnosťou bol sťažovateľkin závažný zdravotný stav objektivizovaný z psychiatrického hľadiska aj dekurzom lekára pri vizite z rána dňa, v ktorého poobedňajších hodinách k požiaru došlo (23. júla 2021). Táto okolnosť bola prepojená na objektívne nevyhnutnú skutočnosť otvorenia okien izby v dôsledku výmeny klimatizácie, empiricky potvrdenú obavu z problematického zabežovania sťažovateľky z izby a jej vyliezania na okná a zároveň na nemožnosť menej invazívneho riešenia situácie. V priebehu vyšetrovania bolo zistené, že pokyn k fixácii sťažovateľky bol vydaný ošetrovateľom lekárom [REDAKOVANÉ] po linke smerom k nižšiemu zdravotníckemu personálu ([REDAKOVANÉ] vo funkcii zdravotnej sestry). Fixáciu sťažovateľky vykonal [REDAKOVANÉ] a sanitárka [REDAKOVANÉ]. Týmto spôsobom bolo podľa názoru ústavného súdu dostatočne ozrejmene, kto bol zodpovedný za indikovanie použitia obmedzovacieho prostriedku a ktorí zdravotnícki pracovníci zodpovedali za jeho aplikáciu. S dôrazom na uvedené bol zreteľný aj druh a dôvod použitia obmedzovacích inštrumentov, čas umiestnenia sťažovateľky do obmedzovacieho prostriedku (v poobedných hodinách v deň vzniku požiaru) a predpokladaný čas ukončenia obmedzenia v zmysle nevyhnutnosti realizácie (do zlepšenia sťažovateľkinho psychického stavu, resp. do dokončenia montážnych výkonov zakladajúcich nevyhnutnosť otvorenia okien a zloženia okenných mreží). Je zrejmé, že sťažovateľka bola aj primeraným spôsobom kontrolovaná, avšak v okolnostiach veci by ani dôkladná kontrola nevedla k zabráneniu incidentu.

21. Ústavný súd ešte poznamenáva, že skutková podstata prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona nie je naplnená v prípade mechanického porušenia akejkol'vek povinnosti vyplývajúcej z niečieho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženej niekomu podľa zákona. Musí ísť o porušenie nielen všeobecnej, ale kvalifikovanej povinnosti (v danom

prípade vyplývajúcej zo zamestnania), pričom pre vznik trestnej zodpovednosť sa musí, ako vyplýva aj zo s. 5 napadnutého uznesenia vyšetrovateľa, preukázať aj príčinná súvislosť medzi avizovaným porušením a trestno-právnym následkom. Sťažovateľka pritom nepreukázala, ako by samotné formálne nepoznamenanie použitia obmedzujúcich prostriedkov do jej zdravotnej dokumentácie prispelo k vzniku popálenín s trvalými následkami, a to s osobitným akcentom na to, že okolnosti, ktoré by mali vyplývať z takého zápisu a ktorých zanedbanie by zároveň mohlo spôsobiť následok uvedeného trestného činu, vyplynuli z vyšetrovania negatívnym spôsobom. Ústavný súd opätovne poznamenáva, že sťažovateľka bola počas krátkeho obmedzenia sledovaná kamerovým systémom a pomoc jej bola poskytnutá po približne troch minútach potom, keď bolo na kamerovom zázname viditeľné podpálenie posteľnej prikrývky a matracu.

22. Závery orgánov činných v trestnom konaní o potrebe zastaviť začaté trestné stíhanie obsahujú podrobné a presvedčivé vysvetlenie dôvodov tohto rozhodnutia. Zahŕňajú zhodnotenie všetkých podstatných skutkových aspektov, ako aj úvahy a myšlienkové postupy, ktorými sa vyšetrovateľ a prokuratúra riadili pri právnom posudzovaní veci. Sťažovateľka si v podstate zamieňa právo na efektívne vyšetrovanie, ktoré v ústavnej sťažnosti prezentuje v rozličných metamorfózach a s odkazom na viaceré ľudsko-právne katalógy, s neexistujúcim právom oznamovateľa na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe trestného oznámenia. Takéto právo medzi základné práva a slobody garantované ústavou nepatrí a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. napr. II. ÚS 545/2024). Ani z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Dziedzic v. Poľsko z 25. 11. 2003, č. 50428/99, bod 6; Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, č. 11826/85, bod 29; Kusmirek v. Poľsko z 21. 9. 2004, č. 10675/02, bod 48). Napokon, ani z ustanovení Trestného poriadku nemožno vyvodit' subjektívne právo oznamovateľa na začatie trestného konania (m. m. napr. I. ÚS 391/2023).

23. Ústavný súd ešte dodáva, že len samotná skutočnosť, že určité konanie nezakladá skutkovú podstatu prečinu ublíženia na zdraví (verejnoprávneho deliktu), sa nemôže upínať na porušenie ľudsko-právneho imperatívu efektívneho vyšetrovania. Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní nadobudli rozumné a dôvodné presvedčenie o tom, že vec nemožno riešiť prostriedkami trestného práva, pretože konanie zdravotníckych pracovníkov nezakladá podozrenie zo spáchania trestného činu, úvahy o absencii vážneho záujmu vyšetrovateľa a prokuratúry zaoberať sa vecou nie sú vecne opodstatnené. Opačný prístup dovedený do absurdity by mohol vo svojom výsledku ústiť k porušeniu zásady „niet trestného činu bez zákona (*nullum crimen sine lege*)“ (m. m. napr. II. ÚS 545/2024, I. ÚS 149/2025). Pre tieto okolnosti ústavný súd nezistil dôvod, na ktorý by sa upínala nevyhnutnosť vykonania sťažovateľkou požadovaného kasačného zásahu.

24. Ostatné sťažnostné tvrdenie tkvie v tom, že orgány činné v trestnom konaní mali opisovať zdravotný stav sťažovateľky nadbytočne necitlivo, zvýrazňujúc jej obťažnú zvládnuteľnosť, čím malo dôjsť k zásahu do integrity sťažovateľkinej osobnosti a práv zabezpečujúcich rešpektovanie jej súkromia. Ani dôvodnosti tejto námietky nie je možné prisvedčiť. Ústavný súd pripomína špecifické okolnosti veci, predovšetkým nevyhnutnosť náležitého odôvodnenia opodstatnenosti dvojnásobného fixovania sťažovateľky. Avizovaná maxima mohla byť dosiahnutá len podrobným opisom zdravotného stavu sťažovateľky, ktorý sa neuskutočnil mechanicky, ale s účelným dôrazom na preukázanie naplnenia požiadaviek ustanovených usmernením (bod 13 dôvodov tohto

uznesenia). Pri vynechaní niektorých prejavov sťažovateľkinho psychického ochorenia by mohlo byť opodstatnené práve tvrdenie o nesplnení všetkých alebo vybraných predpokladov postulovaných usmernením na obmedzenie sťažovateľky, čo by mohlo zakladať naplnenie skutkovej podstaty trestného činu ublíženia na zdraví. Popis zdravotného stavu sťažovateľky teda nezakladal jej stigmatizáciu, ale spájal sa s legitímnym zdôvodnením aplikácie obmedzujúceho opatrenia zo strany nemocnice.

25. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným individuálnym právnym aktom orgánu verejnej moci, v danom prípade upovedomením, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tých práv a slobôd, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi namietaným aktom a základným právom a slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. III. ÚS 118/2024). Ústavný súd je s akcentom na závery tohto uznesenia názoru, že absentuje ústavne relevantná súvislosť medzi napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry a námietkami, ktoré sťažovateľka uplatnila v ústavnej sťažnosti.

26. So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že upovedomenie krajskej prokuratúry nesignalizuje možnosť porušenia práv sťažovateľky uvedených v bode 1 dôvodov tohto uznesenia. Odtiaľ rezultuje, že dôvodnosť avizovanej časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rozsahu smerujúcom proti upovedomeniu preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.3. K dostatočnosti právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom komisárkou:

27. Ústavný súd s poukazom na § 34 zákona o ústavnom súde (*in fine*) poznamenáva, že navrhovateľ musí byť v celkom konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ak sám nie je advokátom, pričom špecifické pravidlá zastupovania platia pre orgán verejnej moci ako účastníka konania (§ 35 ods. 1 zákona o ústavnom súde). V danom prípade nie je účastníčkou konania komisárka ako orgán verejnej moci, ale sťažovateľka ako fyzická osoba, zastúpená opatrovníčkou ako fyzickou osobou a následne zastúpená komisárkou na základe k ústavnej sťažnosti priloženého plnomocenstva. Komisárka však nie je oprávnená na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pretože zákon o ústavnom súde zavádza povinné právne zastúpenie navrhovateľa výlučne advokátom (tzv. advokátsky prímus – m. m. napr. III. ÚS 92/2023). Inak povedané, v konaní pred ústavným súdom je možnosť voľby právneho zástupcu pre fyzické osoby a právnické osoby obmedzená len na advokáta a nevzťahuje sa na iného splnomocnenca, hoci aj s právnickým vzdelaním (Ľalík, M., Ľalík, T. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s. 146). Ústavný súd však z dôvodu materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, citlivosti posudzovanej veci a predovšetkým preto, že ústavnú sťažnosť musel odmietnuť sčasti ako neprípustnú a sčasti ako zjavne neopodstatnenú, nevyzýval sťažovateľku na nápravu identifikovaného deficitu spojeného inak s legálnou a legitímnou možnosťou odmietnuť ústavnú sťažnosť aj z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde pre nedostatok kvalifikovaného právneho zastúpenia.

28. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Robert Šorl
predseda senátu